

KETOLANPERÄN YLEISKAAVA 2025

KEMPELE

LUONTOSELVITYS

 AIR-IX SUUNNITTELU
YMPÄRISTÖTAITO OY

etunimi.sukunimi@airix.fi
Sepänkatu 9 A 7 90100 Oulu
Puh, 08-883030
Fax 08-8830333

KEMPELE

SISÄLLYSLUETTELO

<u>1. ALKUSANAT</u>	3
<u>2. KALLIO- JA MAAPERÄ</u>	4
<u>3. VESISTÖT</u>	5
<u>4. KASVILLISUUS</u>	5
<u>5. ELÄIMISTÖ</u>	8
<u>5. LUONNONSUOJELU-, VESI- JA METSÄLAIN MUKAISET KOHTEET</u>	9
<u>6. UHANALAISET LAJIT</u>	9
<u>7. SUOSITUKSIA MAANKÄYTÖLLE</u>	9
<u>LÄHTEET</u>	10

LIITE Kasvillisuuskartta

1. Alkusanat

Luontoselvitys Ketolanperän yleiskaavan 2025 alueelle on tehty olemassa olevien selvitysten ja maastokäyntien perusteella. Maastossa käytiin heinäkuussa 2005. Suunnittelualue sijaitsee Kempeleen Ketolanperällä Ketolanperäntien molemmin puolin. Alue rajautuu pohjoisessa Metsärinteen asutusalueeseen. Etelässä rajana on kunnan raja. Länsipuolella alue rajautuu Tuohinonojaan ja idässä Keinonsuohon.

Alueesta on laadittu kasvillisuuskartta, johon on rajattu alueet, jotka suositellaan jätettävän rakentamisen ulkopuolelle luontoarvojensa vuoksi. Selvitystyöhön on osallistunut:

FM

Aija Degerman

Ympäristötaito Oy

Oulussa 15.9.2005

täydennykset 23.1.2006

Aija Degerman

2. Kallio- ja maaperä

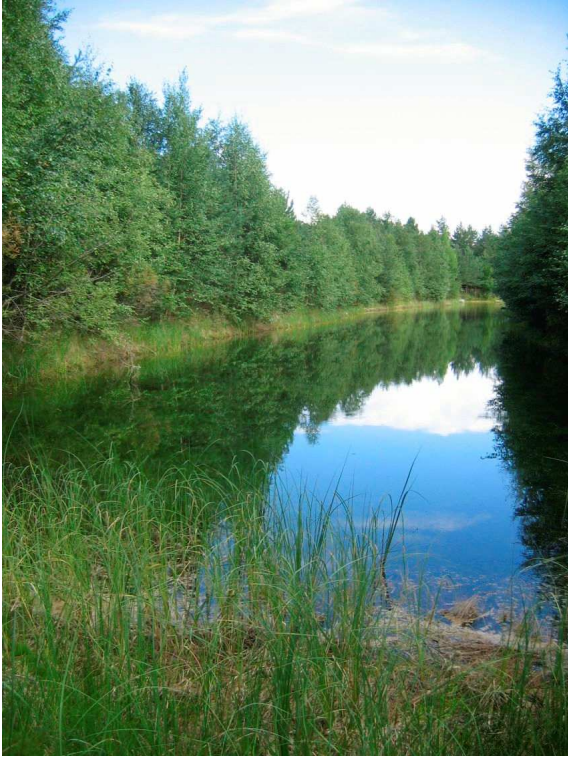
Kallioperäkartan 1:100 000 mukaan suunnittelualan kallioperä on graniittia. Kempeleen moreenialueella tyypillisiä ovat jääkauden jälkeisissä vaiheissa rantavoimien synnyttämät hiekkaiset rantavallit, joita esiintyy kaikilla maastonkorkeuksilla. Rantavallien hiekka on peräisin Kempeleen harjusta, jonka mannerjäätikkö synnytti perääntymisensä aikana. Harjun laakeus johtuu sen syntymisestä syvän meren pohjalle. Suunnittelualan itäosa Pitkänaronkankaalla on harjumuodostuman rantavallialuetta. Harjualueella on useita erikokoisia soranottoalueita ja sorakuoppia. Turvetta esiintyy suunnittelualan suoalueilla. Rantavallien väleihin on muodostunut luode-kaakko--suuntaisia soita. Peltoalueet sijaitsevat savikolla. Pinnanmuodoiltaan alue on melko tasaista.

Kuva 1. Pitkänaronkankaan rantavallialueella on useita soranottopaikkoja.

3. Vesistöt

Suunnittelualueella ei ole luonnontilaisia vesistöjä. Alueen kaakkoisosassa sijaitsee pieni lampi Ratisenpalossa. Lampi on mahdollisesti kaivettu, koska vuoden 1982 peruskartalla sitä ei ole. Keinonoja alueen pohjoisosassa ja Tuohinonoja alueen länsirajana ovat kaivettuja ojia.

Kuva 2. Lampi Ratisenpalossa. Lammen itärannalla on mökki.

4. Kasvillisuus

Kempele kuuluu kasvimaantieteellisessä aluejaossa keskiboreaaliseen havumetsävyöhykkeeseen, joka on eteläisen ja pohjoisen lajiston vaihtumisvyöhykettä. Yleisesti ottaen seudun metsät ovat karuja. Oulun Pohjanmaalla mäntyvaltaisten metsien osuus metsämaan alasta on n. 70%. Suunnittelualueen metsät ovat suurimmaksi osaksi mäntyvaltaista kuivahkoa kangasta, tyypiltään puolukka-variksenmarja-tyypin kuivahkoa kangasmetsää (EVT). Paikoitellen esiintyy kuivaa kangasmetsää, variksenmarjan ja kanervan vallitsemaa metsätyyppiä (ECT) ja jäkäläkangasta (CIT), pienialaisina laikkuina. Metsät ovat talouskäytössä eikä alueella ole luonnontilaista metsää. Alueella on useita hakkuualoja sekä nuoria taimikoita. Ampumaradan eteläpuolella on laaja mäntytaimikkoa kasvava hietikko, jossa aluskasvillisuus puuttuu lähes kokonaan. Harjuaalueella risteilee runsaasti metsäteitä ja polkuja, jotka ovat ahkerassa ulkoilukäytössä. Alueella liikkuu hevosia, mopoja, lenkkeilijöitä ja marjastajia. Tuoretta kangasmetsää (VMT) luonnehtii usein kuusi. Kuusivaltaisia sekä männyn, kuusen ja koivun muodostamia sekametsiä on suunnittelualueen keskiosissa.

Kuva 3. Kuivahkoa kangasta Ratisenpalossa.

Kuva 4. Ampumaradan eteläpuolella on mäntytaimikkoa kasvava hietikko.

Ketolanperän koulun pohjoispuolisessa metsikössä on koulun ja päiväkotien käyttämä luontopolku, jonka opastetauluja uusitaan parhaillaan. Luontopolun yhteydessä on Ketolanperän kylätoimikunnan, Ketolanperän koulun vanhempaintoimikunnan ja Ketolanperän koulun ylläpitämä laavu. Laavun ympäristö on merkitty metsästykseltä rauhoitusalueeksi. Luontopolun varrella on metsäeläinten ruokintapaikka.

Kuva 5. Ketolanperän koulun laavu. Kuva koulun internet-sivuilta.

Suokasvillisuuden aluejaossa suunnittelualue kuuluu Pohjanmaan aapasuovyöhykkeeseen. Suunnittelualueen itäpuolella aukeavat Kempeleen laajat suoalueet, jotka sijaitsevat pääosin yli 30 m korkeudessa olevalla selännealueella. Suunnittelualueen suot ovat pitkänomaisia rantavallien väliin muodostuneita soita. Yleisin suotyyppi suunnittelualueella on harvapuinen räme. Soita on ojitettu, mutta alueelta löytyy myös luonnontilaisia soita. Rämeiden lisäksi alueella on luonnontilaisia kuusi-valtaisia korpia. Korprien kasvillisuuteen kuuluvat mm. maariankämmeekkä ja korpipaatsama, jotka ovat koko maassa yleisiä, mutta harvinaisia Oulun seudulla. Vanhojen rantavallien välialueet ovat ohutturpeisia ja erikoisia luonnonmuodostumia.

Kuva 6. Suunnittelualueen keskiosassa Ketolanperäntien itäpuolella on korpia.

Ketolanperäntien molemmin puolin on peltoja, joista suurin osa on viljelykäytössä. Harvoilla käytöstä poistetuilla pelloilla kiiltopaju ja koivu ovat vallanneet alaa. Suunnittelualueen ulkopuolella aukeaa laaja peltolakeus.

Kuva 7. Suunnittelualueen länsipuolella avautuu peltolakeus.

5. Eläimistö

Suunnittelualueella ei ole tehty selvityksiä eläimistöstä. Maastokäynnillä havaittiin linnuista palokärki, peippo, sepelkyyhky, räkättirastas, tiainen, käpytikka, varis ja mustavaris. Törmäpääsky pesii Keinälässä multakasan törmässä. Alueella oli runsaasti hirven jälkiä eri puolilla aluetta. Myös jäniksen ja oravan jälkiä havaittiin. Oulun alueelle ulottuu yli 30 nisäkäslajin levinneisyys. Runsaimpia ja runsaslukuisimpia ovat pikkunisäkkäät, kuten myyrät ja päästäiset. Kytä maastokäynnillä näkyi kaksi.

Kannen kuvassa taiteilee suurikokoinen haapaperhonen, joka hävisi ilmeisesti koko Suomesta vuoden 1962 kylmän kesän seurauksena, mutta joka nyt on taas yleistymässä.

Kuva 8. Kyy metsätiellä.

Kempeleen, Limingan, Lumijoen ja Tyrnävän alueella on yli 150 km² laajuinen yhtenäinen pelto-alue, joka on merkittävä lintujen muutonaikainen levähdysalue. Lakeuden peltujen pesimälinnusto on monipuolinen.

Kuva 9. Törmäpääsky pesii Keinälän multakasassa.

5. Luonnonsuojelu-, vesi- ja metsälain mukaiset kohteet

Alueella ei ole luonnonsuojelulain tai vesilain mukaisia luontotyyppejä.

Pohjois-Pohjanmaan metsälain mukaisten kohteiden sijaintitiedot ovat Metsäkeskuksen hallinnassa, mutta tietojen saaminen kaavoituskäyttöön ei ole nykykäytännön mukaan mahdollista. Metsälain mukaiset arvokkaat elinympäristöt ovat yleensä pienialaisia, poikkeavat tavanomaisesta metsäluonnosta ja erottuvat selvästi elinympäristöstään. Mahdollisia metsälain mukaisia arvokkaita elinympäristöjä suunnittelualueella ovat ojittamattomat vähäpuustoiset suot. Suunnittelualue rajautuu Keinonsuohon, joka suurelta osalta on ojittamatonta nevaa. Alueen keskellä on pienialaisia luonnontilaisia nevoja rantavallialueella rantavallien väleissä. Metsälain mukaiset vähäpuustoiset suot on rajattu kasvillisuuskartalle. Muita metsälain mukaisia arvokkaita elinympäristöjä ovat rehevät korvet. Suunnittelualueella on luonnontilaista korpea alueen keskiosassa. Nämä ovat kuitenkin kasvillisuustyyppiltään muurainkorpea ja metsäkortekorpea.

6. Uhanalaiset lajit

Oulun seudun yleiskaavaan 2020 ja Oulun seudun uhanalaiset kasvit –raportin mukaan alueella ei ole uhanalaisten lajien esiintymiä. Myöskään maastokäynnillä ei havaittu uhanalaisia lajeja. Keinonsuolla suunnittelualueen ulkopuolella kasvaa uhanalaisuusluokituksen mukaan silmälläpidettäväksi taantuneeksi luokiteltu punakämmekkä (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*).

7. Suosituksia maankäytölle

Kasvillisuuskartalla on esitelty ojittamattomien soiden ja rantavallien muodostamat kokonaisuudet. Näillä alueilla on metsälain mukaisia luonnontilaisia vähäpuustoisia soita.

Kasvillisuuskarttaan on rajattu alueet, jotka tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle. Näitä ovat edellä mainitut alueet ja niiden lähiympäristö.

Kuva 11. Suursarainen nevajuotti Pitkänaronkankaalla.

Lähteet

- Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio, H. & Ojalainen, P. 1992. Päiväperhosopas. Kirjayhtymä. Helsinki.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon erityisen arvokkaat elinympäristöt. Kustannus-
osakeyhtiö Metsälehti.
- Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto. 1989. Oulun seudun uhanalaiset kasvit. Oulu.
- Siira, J. 2001. Liminganlahden pesimälinnusto vuosina 1953-2001. Linnut –vuosikirja 2001. BirdLife Suomi
- Väre, H., Ulvinen, T., Vilpa, E. & Kalleinen, L. 2005. Oulun kasvit Piimäperältä Pilpasuolle. Yli-
opistopaino. Helsinki.

Topografinen kartta 1:20 000. 3422 04 Tupos. Maanmittauslaitos. Helsinki 2003

Ketolanperän koulu <http://kempele.fi/ketolanp/index.htm> 15.8.2005

Päivi Näyhä-Laakko sähköposti 23.8.2005